

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Serafin Ruiz Sagasti

*Gernika-Lumo,
Bizkaia
(1923-2011)*

Aurkibidea

Biografia

1923an jaio zen Gernikako Frantseskalen (gaur egun Azokakale). Ama Ibarruriko (Muxika) Etxandikoa zuen eta aita Getxotik Gernikara gaztetan etorritakoa. Bere aitak denda zuen Frantseskalen, "Pepena" izenez ezaguna, eta Serafin 8 urtegaz hasi zen egunkariak saltzen kalerik kale eta etxerik etxe aitari laguntzen. Bonbardaketan etxe barik gelditu ziren eta Bilbora eta handik Arboledara joan zen Ibarruriko izekoarengana joan arte; bere etxeokak Gernikan geratu ziren. Ibarrurin bertan egon zen nazionalak sartu zirenean. Bertako osaba bat militarrek hartu eta Oizpen fusilatu zuten. Bideak zabaldu zituztenean herrira bueltatu zen eta sindikatueta etxe bat egokitu arte, beste familia batzuen etxeetan bizi izan ziren; kalean bizi izanda gosea pasatu zutela dio. Umetan goizez Pasealekuko eskoletan eta gauez don Juan Ansotegiren klase partikularretara joan zen. Gerra ostean, mutil batzuk karmeldarren ikastetxera joan ziren. 14 urterekin lanean hasi zen. Ezkondu ostean Alhondiga kalera joan zen bizitzera. Ibarruriko zein Gernikako kontu asko gogoratzen ditu.

Zintak

GER-036

- **Proiektua:** Gernika-Lumoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2010-06-15
- **Iraupena:** 64 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Frantzeskale izenaren jatorria

- **Erref:** GER-036/001
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Izen-abizenak. Jaioteguna. Frantzeskalekoa da. Izenaren jatorria aipatzen du.

2. Frantzeskaleko dendak

- **Erref:** GER-036/002
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:01:37. **Bukatu:** 00:03:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

Laburpena:

Dendaz beterik zegoen Frantzeskale. Zer zegoen aipatzen du.

3. Pepena dendakoak

- **Erref:** GER-036/010
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 00:14:59. **Bukatu:** 00:18:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Hiru neba-arreba izan ziren. Ama Ibarruriko Etxeandikoa zen eta aita Getxokoa, oso gazterik etxekoen lanagatik Gernikara bizitzera etorritakoa. Aita egunkariak saltzen ibiltzen zen umetan eta Serafin ere bai. Denda izan zuten, Pepena.

4. Umetan egunkariak saltzen

- **Erref:** GER-036/011
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:18:39. **Bukatu:** 00:19:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Umetan egunkariak saltzen zituen eta ordukoak aipatzen ditu. Txakur handi bi edo balio zuten. Orokorrean herritarrek bazekiten irakurtzen. Harpidedunei etxera eramaten zien.

5. Gernikatik ihesi eta osaba Ibarrurin fusilatua

- **Erref:** GER-036/013
- **Iraupena:** 0:03:38. **Hasi:** 00:20:13. **Bukatu:** 00:23:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

<p>Nazionalak Ibarrurira sartu zirenean, hantxe zegoen Serafin. Bonbardaketa izan zenean, Bilbora joan zen beste batzuekin batera eta han senideengatik galdetu ziotenean, Arboledara eraman zuten. Meatzeetan lanean zebilen osaba batekin egon zen. Handik Bilbora joanda, izeko batek Ibarrurira eraman zuten eta izeko Bilbora itzuli zen, oraindik nazionalak sartu gabe zeuden eta. Ibarrurin zegoela, osaba nazionalek eraman zuten eta Oizen fusilatu egin zuten. Eliza lehen non zegoen kontatzen du.</p>

6. Ibarruriko frontea

- **Erref:** GER-036/014
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:23:51. **Bukatu:** 00:24:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Nazionalak Ibarrurin sartu zirenean, frontea sortu zen. Non egon zen kontatzen du.

7. Frontea Ibarrurin hilabetez

- **Erref:** GER-036/016
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:25:06. **Bukatu:** 00:28:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Bere osaba nazionalek Ibarruriko hilerrira eraman zuten. Frontea non egon zen kontatzen du. Ibarrurin fronteak hilabete baino gehiago iraun zuela uste du eta han egon zen Serafin senideekin.

8. Partikularretan Don Juan Ansotegirekin

- **Erref:** GER-036/017
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:28:05. **Bukatu:** 00:30:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Zortzi urterekin hasi zen egunkariak saltzen eta eskolara ere joaten zen. Partikularretan ere ibili zen, Don Juan Ansotegirekin. Elizako organista zen. Partikularra non izaten zuten aipatzen du.

9. Pasealekuko eskola eta irakasleak

- **Erref:** GER-036/018
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:30:14. **Bukatu:** 00:33:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Pasealekuko eskolak 1927an egin zituzten. Alde batean neskak eta bestean mutilak egoten ziren. Gernikarrez gain, Lumotik ere etortzen ziren baserritarrak. Argazkia eskutan hartuta, bertan agertzen direnak izendatzen ditu. Hiru irakaslee ziren: Don Francisco Miguel, Don Mauro eta Don Manuel.

10. Ostiak egiten

- **Erref:** GER-036/019
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:33:12. **Bukatu:** 00:34:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Monagiloen arduradunarekin ostiak egitera joaten ziren eta han geratzen zitzairen esnea, azukrea botata jan egiten zuten.

11. Gerraostean irakasleak kalera

- **Erref:** GER-036/022
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:37:00. **Bukatu:** 00:38:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Gerraostean eskolak kendu egin zituzten eta irakasle batzuri ez zioten klaserik ematen utzi. Karmeldarren eskolara joaten hasi zen beste batzuekin batera.

12. Umetako jolasak eta bainuak

- **Erref:** GER-036/023
- **Iraupena:** 0:04:46. **Hasi:** 00:38:26. **Bukatu:** 00:43:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Primera Segundaka aritzen ziren olgetan. Soka-dantzan ere ibiltzen ziren. Presara joaten ziren uger egitera. Neskek marradun bainujantziak erabiltzen zituzten. Pilotan non egiten zuten kontatzen du. Xibarekin ere ibiltzen ziren. Pilotari onak zirenak aipatzen ditu.

13. Apostuak

- **Erref:** GER-036/024
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:43:12. **Bukatu:** 00:45:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Pilota partidetan apostuak egiten ziren. Idi-probak ere izaten ziren; zalea zen Serafin. Jende asko batzen zen. Pilotariak kanpora joaten ziren, Mexikora-eta.

14. Udaletxe azpiko babeslekua

- **Erref:** GER-036/025
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:45:25. **Bukatu:** 00:48:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Gernikan zebilen bonbardaketa hasi zenean. Udaletxe azpiko babeslekuan egon zen bera; beterik zegoen. Ordu batzuetan egon ziren barruan. Apaizak errezoka aritu ziren.</p>

15. Gernika erreta, Bilbora

- **Erref:** GER-036/026
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:48:11. **Bukatu:** 00:51:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Babeslekutik irtendakoan, dena sutan eta etxeak botata topatu zituzten. Mojen konbentuetan errepublikarrek koartela jarrita zeukaten aurretik. Serafin Bilbora joan zen, bere senideak ez. Ibarrurin nazionalak sartu ziren gero.

16. Besteen etxeetan bizitzen

- **Erref:** GER-036/027
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:51:53. **Bukatu:** 00:53:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Gernikara itzulitakoan, baserrietan, hutsik zueden etxeetan... bizi behar izan ziren. Hiru familia elkarrekin bizitzen ziren. Elkartasunez jokatu zuten bizilagunek. Errotetan ehotea debekatu egin zuten.

17. Errazionamendua

- **Erref:** GER-036/028
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:53:59. **Bukatu:** 00:56:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Errazionamenduko produktuak kanpotik ekartzen zituzten eta banaketa lekuak ezarri zituzten. Bonbardaketa osteko udala Don Sebero Altuberen etxean egon zen. Errekisatu egiten zituzten etxeak.

18. Presoak Gernika berreraikitzen

- **Erref:** GER-036/030
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:57:22. **Bukatu:** 00:59:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Gernika berreraikitzeke gerrako presoak erabili zituzten. Baserritarrei galdi eta idiak errekiatu eta kaleak hondakinez hustu zituzten. Gorpuak hilerrira eramaten zituzten. Agustindarretan ospitalea jarri zuten.

19. Ardoa tabernan erosten zen

- **Erref:** GER-036/033
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 01:01:31. **Bukatu:** 01:03:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:

Tabernan norberak bere botila eramanda erosten zuten ardoa. Andrek ere edaten zuten ardoa. Gizonek gehiago edan izan dutela dio; edalontzitik edo porroitik edaten zuten. Lehen gutxi sartzen ziren emakumeak tabernara.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com